

Het \neq plus \emptyset van een academische theologiestudie

Het baptisten seminarium biedt drie opleidingswegen naar het voorgangerschap. Wie al wat ouder is, een gezin en werkkring heeft, kan kiezen voor de deeltijdse Tweede Weg Opleiding. Je kunt ook kiezen voor een voltijdse hbo-studie theologie. Het seminarium heeft sinds september 1999 een samenwerkingsverband met de Evangelische Theologische Hogeschool (ETH) te Veenendaal, een door de overheid erkende hbo-instelling. Wie voor deze weg kiest, krijgt les aan de ETH en aan het seminarium, legt aan beide instituten examen af en komt tenslotte met twee diploma's thuis. Het seminarium heeft ook een samenwerkingsverband met de theologische faculteit van de universiteit te Utrecht. Je ontvangt onderwijs aan de universiteit en aan het seminarium. Het onderwijsprogramma van het seminarium bouwt voort op dat van de universiteit en is daarbij gericht op de praktijk van het voorgangerschap in een baptisten gemeente. Je beëindigt de studie aan de universiteit met een doctoraalexamen theologie en legt aan 'De Vinkenhof' het seminariumexamen af. Drie opleidingswegen. In dit artikel wil ik aandacht vragen voor de laatstgenoemde. 'Last but not least' In tegendeel! Zij is voor ons de 'éérste weg'. Waarom? Omdat zij een academische leerroute is. Academische leerroute... Dat klinkt onbaptistisch. Zo intellectueel en een beetje elitair. De aanbeveling van de Eerste Weg Opleiding heeft daarom enige toelichting nodig.

Academische leerroute: weg van eigen meningsvorming

Een voorganger moet een eigen mening hebben. Dat hoort bij zijn/haar positie in de gemeente. Een eigen mening hebben is wat anders dan eigenwijs zijn. Eigenwijsheid bestaat alleen achter gesloten deuren. Er valt niet tegen te praten. Geen vraag of argument komt binnen. Een eigen mening leeft niet in een bunker, maar in een open huis. De deur staat open voor serieuze vragen. Wie eigenwijs is, laat zich niet corrigeren. Wie een eigen mening heeft, kan die bijstellen. De weg via universiteit en seminarium is een studieweg van eigen meningsvorming. De academische opleiding is een open opleiding. Als student word je niet achter veilige muren bevestigd in wat evangelische christenen en baptisten voor waar houden. De kennismaking met andere opvattingen is niet gegoten in de vorm van een bestrijding daarvan. Aan de universiteit krijg je les van docenten van verschillende kerkelijke achtergrond en theologische ligging. Met sommigen kun je je geloofsmatig identificeren. Anderen roepen vragen of zelfs protest op. Daarmee zijn ze als docent niet waardeloos. Ik heb veel geleerd van theologen met wie ik het oneens ben. Ze dwongen me over dingen na te denken waar ik anders nooit veel aandacht aan besteed zou hebben. Hun vragen prikkelden om een eigen mening te vormen. Ook de lessen die aan het seminarium gegeven worden hebben een open karakter. Het baptisme is een wereldwijde beweging met een geschiedenis van vier eeuwen. Baptisten vormen een gemeenschap van gemeenten die onder soms heel verschillende omstandigheden gestalte hebben gegeven aan het ideaal van de gemeente van gelovigen, gedoopt op de belijdenis van hun geloof. 'Ons' baptisten seminarium wil zich bewust plaatsen in die brede baptisten gemeenschap en traditie. Het verschil tussen Spurgeon, Martin Luther King en de eigen gemeente kan in het begin verwarrend werken. Maar het stimuleert tot eigen baptisten meningsvorming.

Academische leerroute: weten waarom je iets doet of vindt

Een hbo-opleiding is - de naam zegt het al - een beroepsopleiding. Eenvoudig gezegd: aan een theologische hbo-opleiding leer je hoe je in de praktijk van het gemeentewerk als voorganger kunt functioneren. Je leert er hoe je de dingen moet doen. Daar is niets mis mee! Een academische theologiestudie graaft theoretisch een spade dieper. Ze brengt onder alle opvattingen en ontwikkelingen de waaromvraag aan de oppervlakte. Om enkele voorbeelden te noemen: waarom is voor baptisten van meet af aan de doop zo belangrijk geweest? Is dat historisch te verklaren? Hoe komt het dat er een verschuiving optreedt van gesloten naar open avondmaalsviering? Is die ontwikkeling bijbels te noemen, gegeven de veranderingen in het kerkelijk en geestelijk klimaat? Een academische theologie-studie leert een aanstaand voorganger zichzelf voortdurend de vraag te stellen waarom hij/zij iets doet of vindt. Het gaat hier om de intellectuele verantwoording. Dit is het \neq plus \emptyset van een academische studie. Je moet dit niet verabsoluteren. In het christelijke geloof gaat het om veel méér dan intellect. Maar het blijft staan dat intellectuele verantwoording en doordenking van het geloof en de gemeentelijke praktijk onopgeefbaar zijn. We denken over alles na! Anders gaat het mis. Zouden we dan over het geloof niet moeten nadenken? Ook de baptisten geloofs-gemeenschap heeft naast doeners ook denkers nodig. In ieder geval moet er een kader van theologische denkers zijn. Die worden gevormd op een academische leerroute.